

ГРАЃАНИТЕ ЗА ПРОМЕНА

СЕПТЕМВРИ-ОКТОМВРИ 2020 // CIVICAMOBILITAS.MK

МАГАЗИН БР.6

И... ПРОДОЛЖИВМЕ ПОНАТАМУ

Првите есенски месеци донесоа нови преокупации, но онаа најсериозната – Ковид-19, остана и се засили. Светот продолжи да функционира во вонредни околности, да брои нови заразени со коронавирусот, оздравени, ама за жал и негови жртви.

Под притисок на се поголемиот број заболени, функционираа и граѓанските организации. Дел од дома, дел од канцеларија, а дел и на терен. Се што можеше да се премести онлајн, се премести, останатото, во изменети околности, со почитување на сите мерки за заштита, се одвиваше во живо.

Цивика мобилитас во овој период реши, барем на кратко, да се врати на старата пракса на одржување настани во живо. Се разбира, тие беа далеку од тоа на што сите сме навикнати, но сепак мал прекин во онлајн „доживувањата“ кои ни станаа секојдневие. Заради протоколите за заштита на здравјето го немаше вообичаениот џагор на Средбата за вмрежување, моравме да го ограничиме учеството на Националниот форум на само еден претставник од организација, да ја проверуваме телесната температура на сите кои дојдоа, да носиме маски и седиме на 1,5-2 метри растојание. Заради локацијата за одржување на Фестивалот, во Градскиот парк во Скопје, на отворен простор, не го ограничивме бројот на учесници, ама го ограничивме отворениот простор за да можеме да ги направиме потребните проверки и да обезбедиме дека ќе се почитуваат сите мерки на здравствените власти. Не беше исто како порано, ама беше вистинско освежување да се видат колегите и соработниците во живо, да се заинтересираат оние кои решиле тој ден да го поминат во Парк, да се покаже дека можеме да функционираме и во овие изменети услови, дека сме издржливи, флексибилни, подготвени да помогнеме таму каде што е потребно.

И овој број на Граѓаните за промена носи голем број текстови за активностите на граѓанските организации. Во обидот да обезбедат поголемо граѓанско учество и да им помогнат на институциите да се соочат со фактите и на основа на нив да ги креираат политиките, организациите истражуваат на различни теми.

На овие страници ќе најдете седум истражувања и анализи презентирани во извештаи или документи за јавни политики. Во фокусот биле повеќе теми како што е функционирањето на онлајн наставата, состојбата со почитувањето на правата на децата, семејното насилство, ризиците за корупција при јавните набавки на претпријатијата во сопственост на Владата и општините, состојбата на Шар Планина. Покрај тоа, организациите го анализирале прекумерното траење на скратените судски постапки како и Извештајот на Европската комисија за Северна Македонија. Корона кризата не го спречи граѓанскиот ангажман и соработката на организациите, напротив, во некои ситуации уште повеќе ги засили. Вкупно 14 организации ја организираа хуманитарната акција наречена „Нахрани 10.000, а Црвениот крст на Град Скопје обезбеди 80 пакети со храна и средства за заштита и дезинфекција за бездомниците. Банка за храна и Рурална коалиција ја отворија дискусијата за донирање на вишокот земјоделски производи, а Праведни и професионални, продолжија да ги потсетуваат властите и јавноста на напуштените објекти во државна сопственост.

За да овозможат континуитет во својата работа со децата со попреченост, „Отворете ги прозорците“, во партнерство со УНИЦЕФ и Министерството за труд и социјална политика ја креираше платформа со која се овозможува индивидуализирана едукација на деца со попреченост. Центарот за попреченост „Пркос“ ја промовираше публикацијата „Еден мој ден“, едно од задолжителните четива за секого.

Следните месеци нема да биде полесно, ама покажавме дека можеме да се прилагодиме и... продолживме понатаму. А кој би бил другиот избор?

Пријатно читање!

Гонце Јаковлеска
Национален координатор на
Цивика мобилитас за ИКО

ТЕМА
**ГРАЃАНСКО
УЧЕСТВО**

Задоцнетата правда е, исто така, неправда

Коалицијата Сите за правично судење го подготви документот „Долгиот пат до правдата во скратената постапка“ со кој дава приказ на законската поставеност на скратената постапка во Република Северна Македонија. Преку практични примери Коалицијата посочува на прекумерното траење на скратените постапки, кои противречат на целта на воведувањето на скратената постапка, а исто така ја акцентира инертноста на судовите и лошото менаџирање на динамиката на закажаните рочишта во скратените постапки.

Меѓу спомнатите примери е предметот за Тамара каде се обвинети 12 лица, членови на првостепената и второстепената комисија на Фондот за здравствено осигурување и директорката на ФЗОМ, кои одлучувале за покривањето на трошоците за Тамара Димовска која боледуваше од ретка болест. Досега се одложени 12 рочишта по овој предмет. Сепак, иако се одржани 14 рочишта, се уште нема судска разрешница, што води кон прашањето дали тоа е последица на комплексноста на предметот или на лошото управување од страна на судот.

Уште еден пример е предметот „Мариглен“ во кој лицето Мариглен Демири е обвинет за демолирање на Народната канцеларија на претседателот Ѓорѓе Иванов за време на протестите на Шарената револуција во 2016 година. Од 2018 година досега одржано е само едно рочиште, додека останатите 13 се одложени.

„Во овој случај зачудува тоа што во периодот од четири години закажан е релативно мал број на рочишта, сите закажани по поголем временски проток до следното закажано рочиште, кое нешто е контрадикторно со фактот дека случајот се води по скратена постапка. Јавниот обвинител бил отсутен на вкупно девет рочишта за главна расправа, а како причина за тоа на неколку рочишта било наведено дека обвинителите биле презафатени и поради тоа не се појавувале на рочиштата“, стои во документот.

Случајот „Насилство во Општина Центар“ беше инициран од страна на Специјалното јавно обвинителство против 14 лица, меѓу кои и поранешниот премиер Никола Груевски. Првото рочиште на предметот се одржало во 2016 година, а пресудата стаса по официјалното укинување на ова јавно обвинителство на 29 септември 2020 година. Наместо да заврши на едно рочиште, како што одредбите за скратена постапка идеално налагаат, само во 2019 година по предметот беа закажани вкупно 40 рочишта од кои 17 беа одложени, а 23 одржани.

Од Коалицијата велат дека важноста на спроведувањето на правдата без одложувања кои би можеле да ја загрозат нејзината ефикасност и кредибилитет е

Коалиција Сите за правично судење

Долгиот пат до правдата
во скратената постапка

октомври, 2020

од големо значење за секој функционален правосуден систем. Како што е предвидено и со повеќе меѓународни документи, судењето во разумен рок е принцип кој константно треба да биде почитуван од страна на судовите, кои не треба константно да бидат „потсетувани“ од страна на медиумите и граѓанските организации дека постапките кои ги водат се одолговлекуваат и траат прекумерно.

Предизвиците на онлајн наставата во основните училишта

Фондацијата Метаморфозис спроведе истражување за утврдување на состојбите и предизвиците за спроведување настава во основните училишта. Како последица на кризата, во изминатиот период опадна квалитетот на образованието за учениците во основното образование, но не за сите ученици подеднакво. Дел од нив воопшто да не беа во можност да ја следат онлајн наставата, додека наставниот кадар и менаџментот на училиштата беа принудени речиси „преку ноќ“ да започнат со активности за кои (во најголемиот број случаи) никогаш не биле обучени. Покрај техничките аспекти, во онлајн наставата беа занемарени и педагошките аспекти, што резултираше со незадоволство од процесот кај сите инволвираните страни, особено кај учениците како крајни корисници.

Податоците од извештајот се резултат на спроведена анкета наменета за наставниот кадар, менаџментот и стручните служби од основните училишта, како и три одделни фокус групи со наставниот кадар, менаџментот и со родителите на учениците од основното образование.

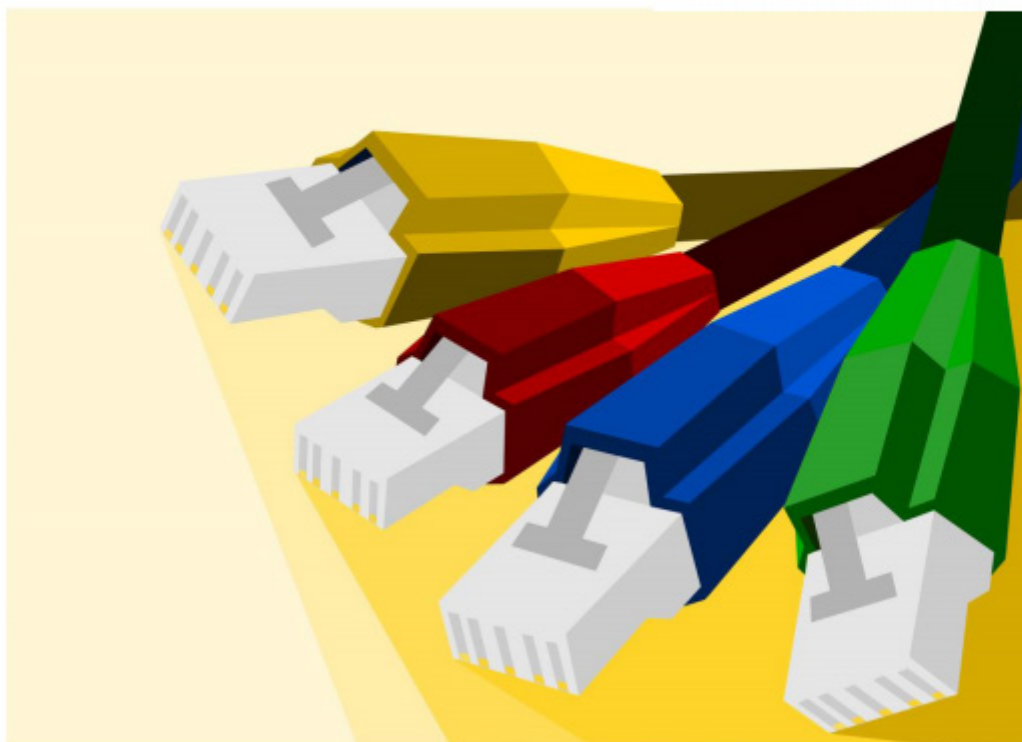
Основен проблем кој се јавува и пред почетокот на новата учебна 2020/21, гледано од чисто технолошки аспект, претставува ситуацијата со техничките помагала, пред сè лаптопи и компјутери, неопходни за одржување на задолжителната онлајн настава.

Наставниот кадар, во најголемиот број случаи (84,9 %), за службена комуникација користи приватни мејл адреси. Ова е проблематично од повеќе аспекти, особено од аспект на заштитата на личните податоци на учениците, кои во текот на основното образование се малолетни лица. Дополнително, речиси една третина од наставниот кадар (31,6 %) изјави дека интернет на училиште има само на својот мобилен телефон. За жал, има и локации каде што училиштата не нудат никаков интернет-пристап, што го става под знак прашалник целиот процес на спроведување на онлајн наставата за овие ученици.

Во голем број семејства со повеќе деца на училишна возраст, проблем претставувало и „споделувањето“ на техничките помагала (лаптоп, компјутер), односно ситуацијата најчесто налагала само еден од учениците да биде во можност да следи настава во живо. Покрај ова, неретко се случувало и самите родители да ја следат наставата и/или да ја спроведуваат дома со своите деца, односно да имаат улога на „заменски наставници“.

Речиси сите учесници во истражувањето (88,9 %) се согласни дека за успешно спроведување на ефикасна онлајн настава треба да се променат вообичаените методи во наставниот процес. Со други зборови, досегашната практика треба да подлежи на темелни реформи.

[Линк до извештајот](#)

Семејното насилство не е приватна работа- туку дело што се казнува со закон

Поразителни се резултатите од неодамна завршеното истражување на здружението на Роми „Черења“ од Штип наречено „Охрабри се, не молчи за семејното насилство“. Тие укажуваат на алармантна состојба на повеќе нивоа која бара акција од различни општествени структури.

Еден од клучните проблеми што се констатираат во извештајот од истражувањето е раното стапување во брак кај жените Ромки кои се дел од анкетата. Повеќе од половината од испитаниците (53%) стапиле во брак на возраст меѓу 14 и 17 години. Само едена испитаничка одговорила дека стапила во брак по 25тата година од животот. Ова е веројатно и причина зошто е низок образовниот статус на испитаничките. Со раното стапување во брак, тие немаат време ниту можност да го завршат образованието. Како потврда на тоа е и податокот дека 54% од интервјуираните немаат никакво или имаат незавршено основно образование. Недостатокот на образование понатаму ги оневозможува да се вработат и да имаат свои лични примања со кои би ја зголемиле својата економска независност. Речиси 39% се вработени, а нивните лични примања, во најголема мерка се меѓу 5.000 и 20.000 денари (60%), додека 38% се без примања.

Во вакви услови, може и не е изненадување што дури 80% од испитаничките изјавиле дека биле жртви на семејно насилство.

Како што констатира авторката на извештајот, Сања Мијалкова Судиклиева, кај голем број од жртвите, семејното насилство е манифестирано како подолготрајно психичко вознемирување, понижување и физичко

насилство. За жал, најголем број од жртвите, односно 74% од нив не презеле ништо по семејното насилство. Малкуте кои реагирале тоа го направиле преку пријава до МВР (8%), до здружение на граѓани (4%) или побарале правна помош од адвокат (1%). Што се однесува до насилникот, во 88% од случаите тоа е сопругот, а во 5% е некој од родителите. Три четвртини од насилниците се на возраст помеѓу 20 и 40 години. Што се однесува до честотата на насилството, повеќе од половината од жените кои одговориле (54%) се соочуваат со семејно насилство секој ден или еднаш до двапати неделно.

Иако е голем процентот (48%) на оние кои рекле дека не им е познато, односно немаат никакви познавања од законското регулирање на семејното насилство, сепак охрабрува податокот дека 46% рекле дека имаат детални или основни познавања во оваа област. Важно е да се зборува за семејното насилство врз жените и девојчињата, важно е да се надмине верувањето дека насилството во семејството е приватна работа. Тоа е и целта на овој грантиски проект на Цивика мобилитас, „Черења“, со ова истражување да оди чекор понатаму, по детекцијата на насилството, да го анализира, да предизвика институционална реакција и во крајна инстанца, да придонесе за намалување на насилството врз жените во ромската заедница.

Анкетата е спроведена од Здружението на Роми „Черења“ од Штип и е први вакво истражување на територијата на општината. Анкетата е направена со интервјуа лице-в-лице од обучени и искусни анкетари. Примерокот се 149 жени на возраст од 14 до 55 години кои живеат во општина Штип.

Извештај за состојбата на Шар Планина

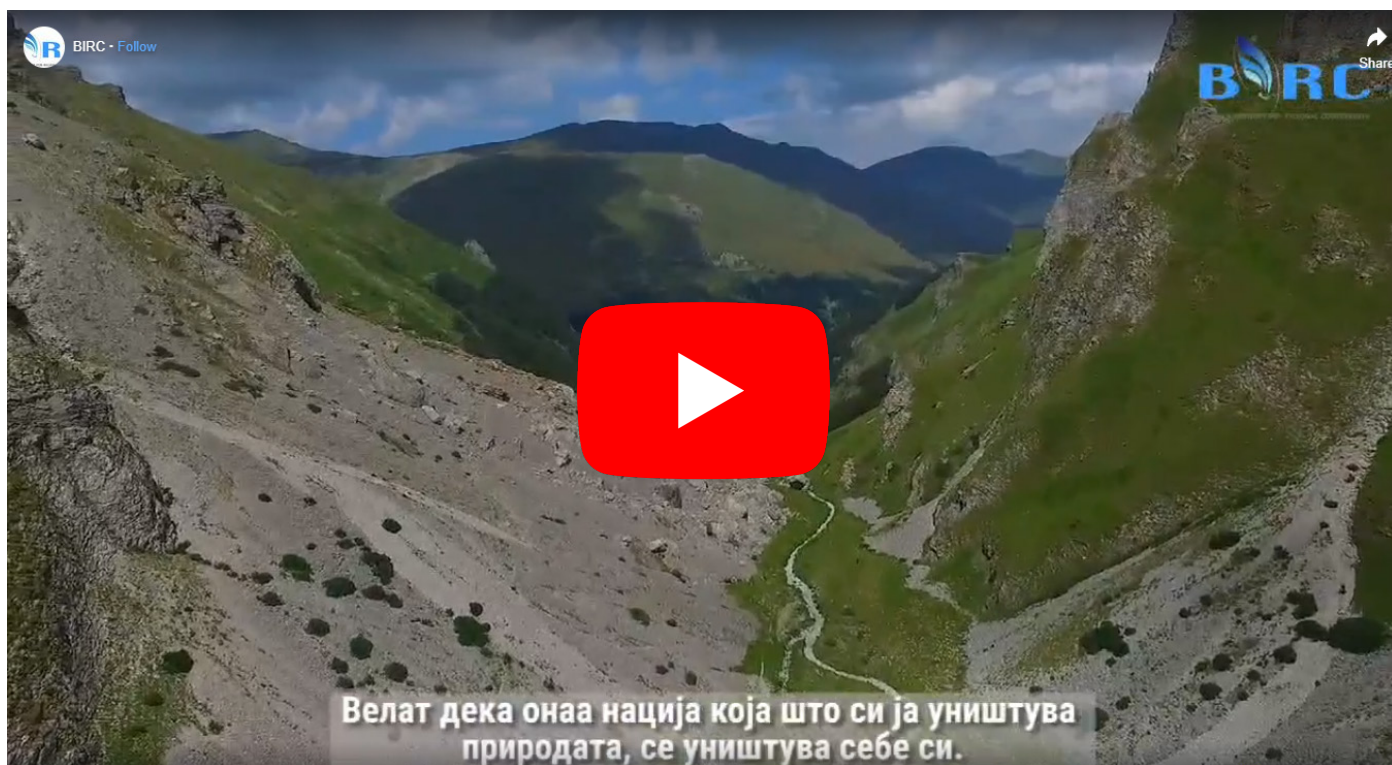
Балканскиот институт за регионална соработка (БИРС) подготви проширен извештај за состојбата на Шар Планина кој претставува основа за промовирање на други активности за подигнување на свеста за прогласувањето на овој планински масив за национален парк, но и за заштитата на природата како граѓанска обврска.

Повеќето од жителите вклучени во истражувањето изразиле загриженост за моменталната состојба на Шар Планина поради континуираното оштетување или уништување на природата од човечки фактор. Анкетираниите жители покажуваат голема загриженост кога станува збор за недостаток на институционална заштита од уништување на Шар Планина, особено на туристичките центри, излетничките места, водата, дрвјата и патиштата.

Најголем дел од испитаниците (80%) ја поддржуваат иницијативата за прогласување на Шар Планина за Национален парк, истакнувајќи го ова како најдобар начин за заштита на природните ресурси на овој планински масив.

Некои испитаници изразуваат резерва поради недостаток на точни информации за тоа што ќе донесе најавата за прогласување за национален парк на планината каде се наоѓа нивното живеалиште. Затоа, значителен дел од испитаниците бараат дополнителни инвестиции од институциите со цел овој проект да успее. Мал дел од анкетираниите жители изјавија дека прогласувањето на Шар Планина за Национален парк не е ниту потребно ниту корисно за жителите на населбите во регионот.

Извештајот дава препораки дека е потребно што поскоро носење на законот со кој Шар Планина ќе се прогласи за заштитено подрачје и ќе се претвори во Национален парк, а со тоа да се донесат долгорочни стратегии за унапредување на еко-туризмот, но и за зачувување на природата. Исто така, потребно е да се формира заедничко тело, кое би вклучувало претставници на граѓанското општество, локалната самоуправа и централната власт, со цел да се структурираат и усогласат активностите за поефективен процес на прогласување на Шар Планина за национален парк.

Корупцијата во животната средина бара системско решение

„Недостасува организирано системско гонење на корупцијата на сите нивоа“, рече Слаѓана Тасева, претседателката на „Транспаренси Интернешл“, за време на конференцијата на „Зелен институт“ насловена како „Корупција во екологијата. Како да ја препознаеме и како да делуваме?“. Тасева говореше за тоа како може да се предвиди ризикот од корупција при планирање и спроведување инфраструктурни проекти. Според неа, во моментот не постои граѓанин во земјава кој не ги поврзува загадувањето и недостатокот на соодветни депонии со корупција.

Според Маја Морачанин, пратеничка и претседателка на политичката партија ДОМ, најчестите области за корупција во екологијата се шумарството, водоснабдувањето, издавањето на лиценците за експлоатација на природни ресурси, енергијата и рударството. Зборувајќи за тоа како може политиката да придонесе во борбата против корупцијата во животната средина, таа потсети на постоечката регулатива за борба со корупцијата и телата што се формирани, како и измените на законите кои водат кон поголема транспарентност во политиката. Исто така, посочи дека според бројни студии, корупцијата тесно се поврзува со нискиот стандард, односно, дека во посиромашните држави корупцијата е условно поизразена и е поврзана со зголеменото загадување.

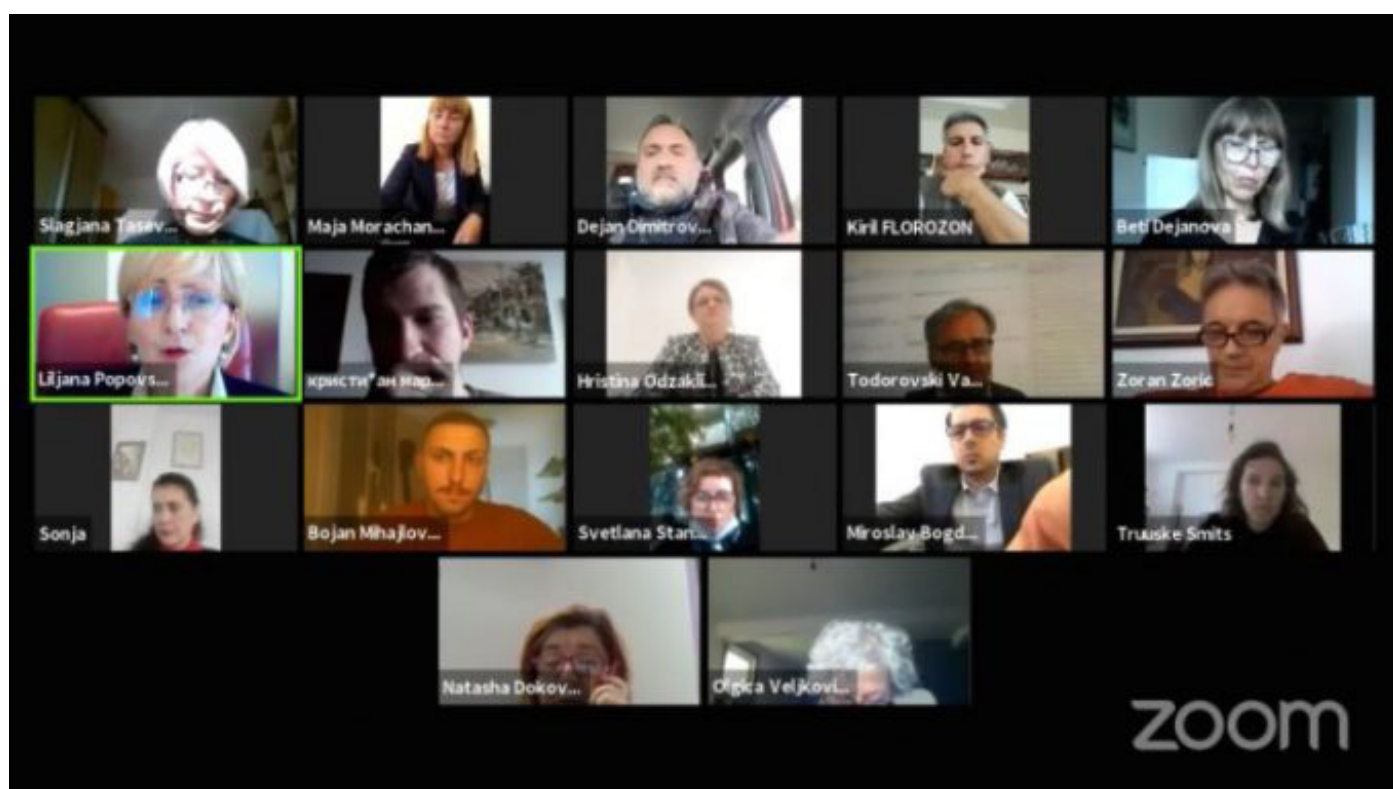
Васко Тодоровски од граѓанското здружение „Зелена Лупа“ зборуваше за неисплатливоста на малите хидроцентрали и ја појасни разликата помеѓу вложувањето на големи средства и малиот поврат, односно малата

добивка. Според него ваквите активности укажуваат на коруптивен интерес.

„Вообичаено се прават површни студии, имаме лажни влезни и излезни податоци, имаме податоци дека тие немаат влијание на животната средина, ете – водата се уште тече, нема пресушени реки, флората и фауната не трпат штета, земјоделството функционира, има вода за наводнување, сточарството се зголемува, браните го зголемуваат туризмот – меѓутоа се тоа е само на хартија. Кога се работи за хидроелектраните имаме податок од Регулаторна комисија дека во 2019 година се дадени 15 милиони евра субвенции, а малите хидроцентрали задоволиле само 2.6% од потребната потрошувачка“, нагласи Тодоровски.

Адвокатката Соња Петрушева, пак, нагласи дека животната средина секаде во светот, па и тука, се уништува со законска и незаконска сеча на шума. Законска е бидејќи има одредени правила за квантитет, но поради некои административни пропусти понатаму се проширува сечата и станува полузаконска. „Причините за корупција на животната средина секаде во светот се состојат од три аспекти: можност, мотив и ниско ниво на веројатност да бидете фатени. Бидејќи ние сме земја во развој, ние сите три аспекти веќе ги имаме на некој начин имплементирано“, вели Петрушевска.

„Зелениот институт“ ја организираше конференцијата онлајн, со поддршка на Биро де Хелинг од Холандија.

Третина од јавните претпријатија не објавиле оглас за јавните набавки

Центарот за граѓански комуникации (ЦГК) го објави истражувањето „Мапирање на ризиците од корупција во јавните набавки на претпријатијата во сопственост на Владата и на општините“. Ризиците од корупција се мапирани врз основа на длабочински мониторинг на тендерите на 37 акционерски друштва и претпријатија основани од Владата, Градот Скопје и општините Кавадарци, Гостивар и Струга. Во 2019 година, овие претпријатија склучиле договори за јавни набавки во вредност од 247 милиони евра, што е 27 % од вкупните јавни набавки на земјата.

Кај 16 од 37 претпријатија, реализацијата на плановите за јавни набавки е пониска од 50 %. Највисоко ниво на реализација на планот имало АД МИА со 96 %, а најниско АД Водостопанство од само 1 %.

Кај речиси една третина од нив, концентрацијата на набавките кај една фирма е поголема од 40 %. Според вредноста на договорите најголем удел на една фирма има кај АД Електрани, а според процентуално учество во АД Водостопанство.

Третина од набљудуваните претпријатија ја применувале нетранспарентната постапка со преговарање без објавување оглас. Високи удели на овие набавки во вкупната вредност на набавките се евидентирани кај Службен весник, со 28 % и кај Градски паркинг Скопје, со 22 %.

Кај дури 20 од 37 таргетирани претпријатија уделот на поништени постапки е повисок од 20 %. Честите поништувања на тендерите претставуваат индикатор за постоење ризик од корупција. Најголеми поништувања на тендерите имале МЖ Транспорт, Национални шуми и ЈСП Скопје.

Слабостите констатирани во анализата ја потврдија потребата од засилување на интегритетот и намалување на ризиците од корупција во јавните претпријатија и

акционерските друштва. Во таа насока, по оваа анализа ќе следува и индивидуален скрининг на 37-те претпријатија, во којшто ќе биде даден приказ на клучните параметри што ги отсликуваат јавните набавки на ниво на претпријатие, како и на кадровските капацитети и внатрешните политики на таргетираните претпријатија. Целта е скринингот на состојбите да биде искористен за приспособување на планираните работилници и обуки за претставниците на јавните претпријатија и акционерски друштва кон надминување на реалните слабости во спроведувањето на јавните набавки и максимизирање на ефектите од градењето на кадровските капацитетите и развивањето индивидуални планови за интегритет во јавните набавки.

ЕПИ го анализираше последниот извештај на Европската комисија за Северна Македонија

„Оценките на ЕУ прикажани во бројки водат кон заклучок за упросеченост. Сепак, подлабоката анализа на извештајот покажува многу поразновидна и понерамномерна слика. Оттаму и потребата од подлабока квалитативна анализа на наодите, но и причините за нив, а особено за внимателност во анализата на препораките и нивното спроведување“. Ова е една од констатациите во публикацијата „Извештај 2020: Аргумент повеќе за преговорите“ – Анализа на Извештајот на Европската комисија за Република Северна Македонија од 6 октомври 2020 година подготвена од Институтот за европска политика (ЕПИ).

Авторите на оваа анализа се задржуваат на клучните аспекти на Стратегијата за проширување што се однесуваат на Република Северна Македонија и на посебниот извештај за земјата. Наодите за Северна Македонија во овие документи се од посебно значење за да се одржи и да се засили аргументацијата за актуелното почнување на преговорите. Годишниот пакет документи за проширувањето е истовремено првиот што се објавува по усвојувањето на новата методологија на проширувањето. Нејзината примена е особено видлива во Стратегијата за проширувањето, каде што, споредбено на ниво на регионот, Комисијата дава поексплицитни оценки, што се групирани по кластери.

Имајќи предвид дека структурата и содржината на Извештајот стануваат сè посложени, предизвикот тој да се приближи до јавноста ќе станува сè поголем.

A hand holding a paper airplane against a teal and yellow gradient background. The hand is positioned in the lower center, with the thumb and index finger gripping the body of the plane. The paper airplane is white and is angled upwards towards the top right. The background is a smooth gradient from a light yellow at the bottom left to a deep teal at the top right.

ВЕСТИ
**ОД ГРАЃАНСКИТЕ
ОРГАНИЗАЦИИ**

ГРАЃАНСКИ АНГАЖМАН

Розовата прошетка годинава и онлајн

Здружението „БОРКА—за секој нов ден“ во партнерство со Think Pink Europe е дел од најголемата хуманитарна трка/прошетка во Европа – Race for the cure. Овој спортски и хуманитарен настан ги обединува луѓето погодени од рак на дојка и нивните семејства и пријатели. За време на трката, излечените го слават животот, додека учесниците ја даваат поддршката на своите најблиски. Заедно тие се сеќаваат на оние што веќе не се со нас заради најчестиот вид рак кај жените.

Овој настан, во согласност со епидемиолошката состојба во светот и во нашата земја, се одвиваше преку глобална дигитална платформа на која луѓето ширум Европа се поврзаа преку онлајн регистрација за прошетка или трка во нивниот град, населба, локална заедница. Со учество во дигиталната „Race for the cure“ што се одржа на 25, 26 и 27 септември, а под мотото „Да останеме безбедни, да останеме поврзани“, граѓаните им помогнаа на луѓето кои страдаат од рак на дојка со собирање на средства и подигање на јавната свест за оваа болест.

Кампањата ја поддржуваат голем број на субјекти, долгогодишни поддржувачи на БОРКА меѓу кои и Цивика мобилитас, Македонски Телеком, Авон, Рош, Новартис, Медикус Хелп, Делегацијата на ЕУ во Македонија и амбасадата на САД во Скопје.

„Статистиките велат дека на глобално ниво во 2018 година бројот на новодијагностицирани од карцином на дојка биле 2.088.849 нови случаи, додека бројот на смртност бил 626.679. Во земјава се дијагностицираат три до четири случаи секој ден“, вели Биба Додева, претседателка на БОРКА.

Инаку БОРКА е полноправен член на Think Pink Europe, Европска алијанса за борба против рак на дојка, а веќе 11 години успешно, секој октомври, ја организира националната кампања за борба против ракот на дојка и манифестацијата „Напред Розово“, која од годинава прерасна во Рејс фор д кјуре (Race for the cure).

„Еден мој ден“ – книга од 30 смели автори

Што е со нас? (What about us), популарната песна на Пинк (Pink) доби сосема поинаква димензија испеана од Марија Савеска на промоцијата на книгата „Еден мој ден“ што ја издаде Центарот за попреченост „Пркос“. Марија има 18 години и боледува од церебрална парализа. Таа е една од триесетте автори кои се одважија да ја откријат својата интима јавно, една од триесетте смели луѓе со попреченост кои ги изнесоа на виделина „фрагментите од нивниот живот скриен зад сидовите на домовите и установите“. Таа е една од аберциите на безгласните како што ги нарекува Ирена Поповска, уредничката на оваа публикација и главниот двигател ова дело, од идеја да стигне до електронската платформа на „Пркос“, а потоа и на страниците на публикацијата.

„Еден мој ден“ обезбедува наратива во прво лице едина. Авторите, кои се лица со различна попреченост зборуваат за тоа како тече еден нивен ден „со сите маки, смеи, солзи, надежи, желби, копнежи, соништа, стремежи, подеми и падови.“ „Сакам јавноста да го чуе посилено нашиот глас и од прва рака да добие појасна слика како живееме, со тоа што ќе сирне во нашите секојдневни рутина“, вели Ирена Поповска во предговорот на публикацијата.

„Ова што ние заедно се потрудивме да го направиме е речиси митско-херојски подвиг од светот на игнорирањето и на отфрлањето, од светот кој сака да не направи непостоечки и невидливи, ние искрснуваме и јасно и гласно укажуваме дека сме активни и рамноправни фактори во своите капацитети за креирање на нови заедници и развојни контексти“, вели Поповска. Публикувањето на „Еден мој ден“ ќе овозможи сегашните и идни генерации да учат за одговорноста кон другите и помалку моќните, за емпатијата, за граѓанските права и должности. На општеството му е потребно да се биде почувствително кон различностите кои се во неговата основа, а „Еден мој ден“ е одлична алатка која може да придонесе „за унапредување на замислата за току поса-

куваниот подобар живот со обврски но и со права. Особено правото на (квалитетен) живот.

Промоцијата на „Пркос“ беше несекојдневен настан, исто како и публикацијата заради која се собравме. Авторите, поддржани од нивните семејства и пријателите, покрај она што веќе го открија за себе на страниците на книгата, решија да ни дадат „бонус“ и да ја покажат својата љубов кон поезијата, музиката или едноставно да раскажат некоја интересна случка од нивниот живот. Целиот настан беше исполнет со неверојатна енергија која го славеше животот. Енергија која ја носат сите пркосци кои се решени да создадат општество без препреки и во тоа се водат од своето име: Почни Реши Кажи Откриј Смени!

Книгата „Еден мој ден“ може да се купи во книжарницата Литература.мк во Скопје Сити Мол. Со нејзино купување го добивате и Прирачникот со совети за убаво однесување кон лицата со попреченост (во издание на ПРКОС). Со купување на книгата овозможувате хонорирање на авторите и, најважно, се збогатувате со нови, чудесни светогледи кои тие ви ги овозможуваат.

Напуштени детски одморалишта во Скопскиот регион

Во претходните неколку месеци, тимот на Здружението на граѓани за заштита на државниот имот „Праведни и Професионални“ од Скопје, продолжи да ги посетува и како што велат „да ги вади од заборав напуштените објекти во државна сопственост кои некогаш важеле за пристojни места за одмор и рекреација, за негување на љубовта кон природата и за развивање на свеста за потреба од рекреирање и јакнење на здравиот дух кај младите во нашата држава“.

Последната проверка што ја направиле е во Скопскиот регион. Преку текст и фотографии, членовите на тимот

сведочат за неколку детски одморалишта „заборавени од надлежните институции“.

Два од објектите кои ги регистрирале се на падините на Водно. Станува збор за старо детско одморалиште, кое како што сведочат е „руинирано со искршени врати и прозорци, изронети сидови и кров што прокиснува“. Другиот објект лоциран веднаш спроти стариот, го опишуваат како „огромен бетонски објект во изградба - фаза карабина, започнат пред неколку децении и оставен на половина пат да пропаѓа и да сведочи за нашата негрижа и рамнодушност“.

Третиот објект се наоѓа на Скопска Црна Гора, во селото Љубанци. „Тоа е“, велат од здружението, „нем сведок за нашето домаќинско однесување“. Опишувајќи го тие велат: „иако однадвор остава впечаток на добро зачувана трикатница, со помошни простории кои некогаш сигурно биле голем ресторан каде што им се служела здрава храна на дечињата кои тука ги поминувале летниот и зимскиот одмор, со спортски терени за фудбал, кошарка и одбојка, ако погледнете поубаво ќе видите дека се е искршено, откорнато, палено и демолирано, со еден збор жално за гледање“, велат тие.

Ова не се првите идентификувани објекти од страна на „Праведни и професионални“. Тие веќе алармираа за објекти во **Охрид** и **Лазарополе**. Со активностите кои ги спроведуваат како дел од проектот „Јакнење на капацитетите за добро управување и евидентирање на државниот недвижен имот“, поддржан од Цивика мобилитас, сакаат да допрат до свеста и совеста на претставниците

на власта. Во финалниот документ што ќе ги стави на едно место сите идентификувани објекти, тие веруваат дека ќе помогнат да се оцени состојбата на државните објекти и да се донесе одлука дали нивната ревитализација би влегла во програмата за работа на Владата во наредниот период.

Состојбата со правата на децата

Првата детска амбасада во светот „Меѓаши“ ги презентираше наодите од истражувањето за состојбата со правата на децата во земјава. „Има интересни наоди дека голем број од децата се запознаени со нивните права, а сепак сметаат дека и децата и возрасните треба да се едуцираат за нив, за да можат да бидат почитувани во поголем дел“, нагласи Јорданка Черепналкова-Трајковска, координаторка на СОС-телефонот за деца и младинци од „Меѓаши“.

Во истражувањето за темата „училишна средина“, значаен дел од децата (60,62 %) сметаат дека не се посветува доволно внимание на одржувањето на хигиената во училиштето, вклучително и на хигиената во тоалетите, поради што 68,23% од децата избегнуваат да ги користат.

За „слободното време“, децата истакнале дека најчесто го поминуваат дружејќи се со другарите надвор од домот, слушајќи музика или на социјалните медиуми. Многу мал е бројот на децата кои посетуваат културни настани, кино или го шетаат домашното милениче.

„За најголем дел од децата (51,88%) секојдневен оброк во училиштата им е некој вид на печиво“, се вели во резимето за истражувањето на темата „здравје и квалитет на живот“.

Проверувајќи ги мислењата на децата за темата „животна средина“ може да се види дека две третини од нив имаат проблем со загадениот воздух, особено во зимскиот период, и дека тоа во голема мера влијае на нивното физичко и ментално здравје.

Во врска со темата „безбедност и сигурност“ истражувањето покажало дека 10% од децата наведуваат дека некогаш биле жртва на насилство, додека 21,85% познаваат некој кој бил жртва на насилство. Од друга страна,

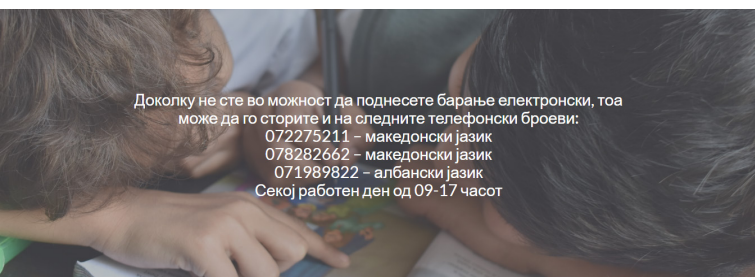
речиси една четвртина од анкетираниите деца познаваат врски/врсничка чии податоци, фотографии или видео биле споделени на интернет без негова/нејзина согласност.

Загрижува податокот дека 42,24% од децата се почувствувале дискриминирано во одредена ситуација, а помеѓу најчестите причини за тоа се вбројуваат возрасната, полот, како и финансиската состојба на нивното семејство.

Наодите од истражувањето ќе послужат како појдовна основа во подготовка на Детскиот алтернативен извештај за состојбата со правата на децата во Македонија, што ќе биде поднесен до Комитетот за правата на детето при ОН во ноември 2020 година.

Каков вид на насилство си видел/а, слушал/а во твоето училиште?	Видел/а		Слушал/а		R (с – в)
	N	%	N	%	%
Физичко насилство	128	35%	180	49%	+14%
Вербално насилство	199	54%	205	55%	+1%
Срамно и вулгарно однесување	130	35%	121	33%	-2%
Психичко насилство	70	19%	74	20%	+4%
Удирење шлаганица	108	29%	118	32%	+3%
Групно физичко насилство	68	18%	88	24%	+6%
Закана со оружје	34	9%	72	20%	+11%
Друго	7	2%	9	2%	0%
Нема насилство во училиштето	68	18%	53	14%	-4%
Одбива да оговори/без одговор	8	2%	7	2%	0%
Вкупно	370	222%	370	251%	+29%

Онлајн сервисна служба за децата со попреченост

Доколку не сте во можност да поднесете барање електронски, тоа може да го сторите и на следните телефонски броеви:
072275211 – македонски јазик
078282662 – македонски јазик
071989822 – албански јазик
Секој работен ден од 09-17 часот

Здружението за асистивна технологија „Отворете ги прозорците“ со цел да овозможи континуитет во својата работа со децата со попреченост, во партнерство со УНИЦЕФ и министерството за труд и социјална политика ја креираше платформата „Онлајн сервисна служба“, која нуди високо-квалитетна и индивидуализирана едукација на деца со попреченост.

На овој начин децата ќе можат да учат од дома според прилагоден распоред, ќе имаат поддршка на развој на вештините за читање, пишување и артикулирање зборови, ќе бидат охрабрани да станат активни ученици преку работата од дома, а сето тоа ќе биде балансирано и забавно за нив.

Во период на зголемени мерки за заштита од Ковид 19 и ограничено движење, најголемиот дел од сервисните служби беа принудени да ги прекинат услугите или да ги трансформираат и да ги нудат на алтернативни начини. Затоа, преку платформата, во следните три месеци, тимот на Отворете ги прозорците, во соработка со Креатива Исток и Логомедикус ќе дава четири вида услуги за деца со попреченост: индивидуализирана поддршка за користење компјутер и интернет, рана стимулација на развојот, логопедски услуги и советодавно-консултативна поддршка за родители/старатели. Услугите се засновани на пристапот насочен кон личноста (person-centered approach) и имаат за цел да го поттикнат личниот развој на децата.

Подобри економски вештини за лицата од Малите групни домови

Здружението „Бравура кооператива“ од Делчево започна со спроведување на работилниците наменети за претставници на Малите групни домови, Центрите за социјална работа и граѓански организации. Оваа активност е предвидена со проектот „Инклузивен мост 18“, кој е финансиски поддржан од Цивика мобилитас.

Првата работилница се однесуваше на начините и стекнатите вештини со кои корисниците на Малите групни домови ќе можат да се вклучат во работната сила откако ќе станат полнолетни. Според учесниците, овие лица

„Тернипе МК“ одбележа 40 години постоење

Оваа година „Тернипе МК“ го одбележа значајниот датум со свечена академија, со што како што истакна претседателката Ермина Реџепова, на еден свечен начин РКЕЦ „Тернипе МК“ Делчево уште еднаш го потврди нејзиното суштинско место, пред се во градот Делчево каде што и припаѓа, но и пошироко, во државата.

Акцентот на јубилејот беше ставен на оддавање признаија, дипломи, пофалници, благодарници на личности, институции, здруженија и поединци кои со своите дела, дале несебичен придонес за развој на „Тернипе МК“.

Благодарници за долгогодишна соработка беа доделени на Општина Делчево, Управата за афирмирање и унапредување на културата на припадниците на заедниците, Министерство за култура на Република Северна Македонија, Културно уметничко друштво „Гоце Делчев“, Делчево и Ансамблот за народни ромски песни и танци „Рушит Шакир“, Куманово. Комисијата за одликување едногласно одлучи да додели признание на Зенил Реџепов – Стручни за посебен придонес кон јазикот, историјата и културата на Ромите.

Организацијата е основана во 1980 година и главната цел и е да придонесе за интеграција на Ромите во општеството. Тоа најчесто го прави преку едукативната работа со возрасни, млади и деца; организирање различни активности за зачувување на културата, традицијата, уметноста, фолклорот и јазикот на сите етникуми; и поттикнување и унапредување на образованието кај младите Роми.

Најчесто имаат недостаток на самодоверба, лошо раководат со своите финансии, знаат да бидат импулсивни и имаат недостаток на иницијатива на работното место. Сепак, заклучено е дека социо-економските вештини треба да се развиваат уште во периодот пред лицето да го напушти Малиот групен дом и дека тоа ќе придонесе за негова подобра социјализација во општеството, што не е случај сега.

„Основата на проблемот за ниско ниво на економска свест кај корисниците е начинот на обезбедување хра-

на, облека, школски прибор и останатите потребни намирници. Моменталниот начин на набавка по принципот на јавна набавка и плаќањето на фактура не се соодветни на начин на домување кој би требало да биде форма најблиска до семејно опкружување“, стои во извештајот на работилницата.

Втората работилница ги опфати претставниците на Малите групни домови од Штип, Берово и Детскиот дом 11 Октомври од Скопје. Овде, присутните беа согласни дека има повеќе успешни случаи на деца кои се интегрираат во општеството. Ваквата разлика во одговорите веројатно се должи на фактот што најголем дел од учесниците во оваа обука доаѓаат од Малите групни домови.

Заеднички и едногласно беше потенцирана неопходноста од Протокол за прием на нови корисници кој ќе содржи права и обврски на корисникот-старателот од една страна, и едукаторот од Малиот групен дом од друга страна.

Работилниците беа затворени со прашалник за анализа на актуелните состојби и потреби на лицата без родители и родителска грижа. Фокусот е на економскиот менаџмент на материјални средства по напуштање на Малите групни домови, како и потребата од имплементирање на програма за менаџмент и економско претприемништво во рамките на институцијата.

Одбележан Светскиот ден на бездомништвото

Со врачување 80 хуманитарни пакети со храна и средства за заштита и дезинфекција од Ковид-19, според сите препорачани мерки за заштита од корона вирусот, во Пунктот за бездомници при Црвениот крст во Момин Поток, на 7 октомври традиционално се одбележа „Светскиот ден на бездомништвото“.

Во Скопје неофицијално има 300 бездомни лица, но секоја година бројката се зголемува. Досега 15 бездомни лица се успешно реинтегрирани и ресоцијализирани во општествените текови.

Според Драгана Лазаровска, координатор на Пунктот за бездомници при Црвен крст на град Скопје, во изминатите седум месеци, ниту едно од бездомните лица не пројавило симптоми од Ковид-19, ниту пак, некој од стручниот тим. За време на пандемијата, покрај редовните мобилни тимови кои даваа поддршка на граѓаните, беше формиран и посебен мобилен тим за поддршка

на бездомниците. Од 15 март до 1 август, пунктот беше посетен 2.789 пати од страна на бездомните лица, беа реализирани 603 посети на лекар, реализирани беа 42 стручни-советодавни разговори од страна на психолог, поделени се 2.128 парчиња лекови и 7.999 парчиња облека. Во истиот период беа поделени 2.017 заштитни маски за бездомниците и 1.816 пакетчиња влажни марамчиња.

Пунктот за бездомници е поддржан од страна на Град Скопје веќе 12 години и функционира на истата локација во Момин Поток. Секоја среда и петок бездомните лица добиваат хигиенски услуги, чиста облека, можност да се испере старата облека, храна, прегледи од лекар и бесплатни лекови според потребите, психосоцијална поддршка, услуги од социјален работник.

СОРАБОТКА

„Сите сити“ собраа 3500 кг. храна

На 17 октомври по петти пат се одржа хуманитарната акцијата „Нахрани 10.000“. Акцијата течеше низ шест градови и вкупно беа донирани 3467 кг храна која ќе заврши во рацете на социјално загрозуени сограѓани.

Учесници на настанот беа здруженијата: Св. Спас, Љубезност, ХОПС, Проект Среќа, Доверба, Организација на жени Скопје, Здружение на пензионери Ѓорче Петров, Легис, Авена-Кочани, Одигитрија-Виница, Утешител-Битола, Организација на жени Битола, Вера-Струмица и Порака-Неготино.

„Нахрани 10.000“ е национална акција за донирање на храна на одбрани локации поточно пред маркети пред кои се поставуваат штандови и стојат волонтери кои собираат храна од граѓаните кои сакаат да донираат и неј-

зино дистрибуирање до социјално загрозуените граѓани поточно правење хуманитарни пакети од собраните донации. Целта е собирање на храна која ќе заврши во рацете на 10.000 граѓани.

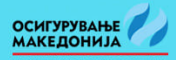
Во Македонија има повеќе од 450.000 граѓани кои не можат да си ги дозволат сите оброци во текот на еден ден. Од друга страна, недостасува начин на кој нивните сограѓаните би можеле редовно да донираат храна на оние на кои таа им е најпотребна.

Активностите на Ајде Македонија се поддржани од Цивика мобилитас како дел од проектот „Одржлива мрежа за спасување на храна“.

#ХРАНАНЕСЕФРЛА

АКТИВНОСТИТЕ НА АЈДЕ МАКЕДОНИЈА ОКТОМВРИ 2020

ГАЗИ БАБА СЕ ГРИЖИ

АЈДЕ МАКЕДОНИЈА БЕШЕ ВКЛУЧЕНА ВО АКЦИЈАТА ОРГАНИЗИРАНА ОД О. ГАЗИ БАБА. АКЦИЈАТА ТРАЕШЕ ОД 2 ОКТОМВРИ ДО 1 НОЕМВРИ 2020 ГОДИНА И ПРИТОА УСПЕАВМЕ ДА СОБЕРЕМЕ 660 КГ ХРАНА И ХИГЕНСКИ ПРОИЗВОДИ.

ДНЕВНА ДИСТРИБУЦИЈА

СЕКОЈДНЕВНО НАШИОТ ШОФЕР ВРШЕШЕ ДОСТАВА НА ХРАНА ДО НАШИТЕ СОЦИЈАЛНО ЗАГРОЗЕНИ СОГРАЃАНИ, НО НИ СЕ ЈАВИ ПРОБЛЕМ НА НАШЕТО ВОЗИЛО, ИСТЕЧЕ РЕГИСТРАЦИЈАТА. БЛАГОДАРЕНИЕ НА ОРИГУРИВАЊЕ МАКЕДОНИЈА И ПСС НАШЕТО ВОЗИЛО ПОВТОРНО СЕ ДВИЖИ НИЗ УЛИЦИТЕ

ГАЗИ БАБА СЕ ГРИЖИ

НАХРАНИ 10.000

НА 17 ОКТОМВРИ ПО 5-ТИ ПАТ СЕ ОДРЖА АКЦИЈАТА НАХРАНИ 10.000 АКЦИЈАТА СЕ ОДВИГАШЕ ВО 6 ГРАДОВИ ПРИ ШТО СЕ СОБРАА 3467 КГ ХРАНА. НА АКЦИЈАТА СЕ ВКЛУЧИЈА И 2 КОМПАНИИ: АВИЦЕНА ЛАБОРАТОРИЈА И ДИНЕРС КЛУБ.

РЕДИСТРИБУЦИЈА НА ХРАНА

ЗА ВРЕМЕ НА МЕСЕЦ ОКТОМВРИ УСПЕАВМЕ ДА СПАСИМЕ 5859 КГ ХРАНА ОДНОСНО 19300 ОБРОЦИ И ИСТИТЕ ДА ГИ РАСПРЕДЕЛИМЕ КОН ОНИЕ ШТО ИМ Е НАЈПОТРЕБНО.

Може ли да се донира вишокот земјоделски производи?

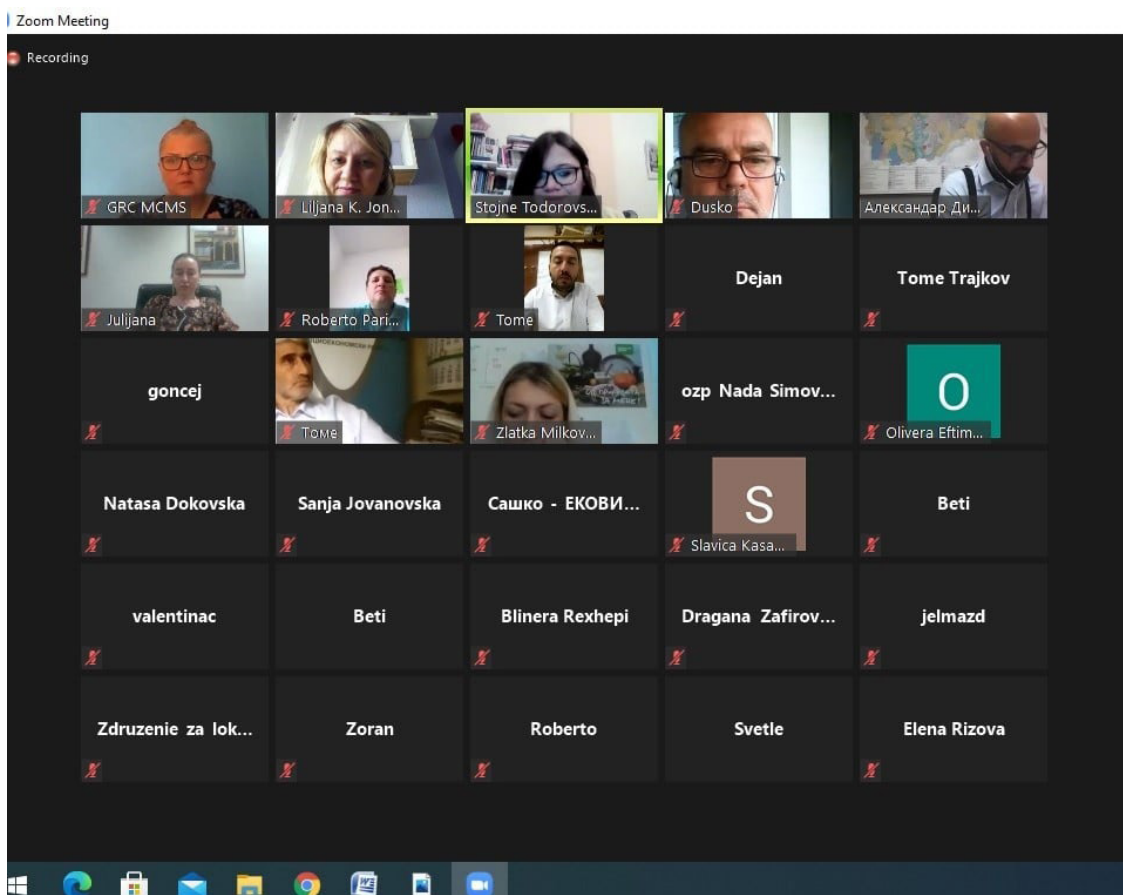
“Депонија или трпеца за вишокот на земјоделски производи?” беше темата на дискусијата што ја организираа Банка за храна и Рурална Коалиција, грантисти на Цивика мобилитас, на 22 септември оваа година, преку платформата Зум (ZOOM). Тие тргнаа од постоечката ситуација на подготвен предлог закон за донирање на вишокот на храна со кој, за жал, не се третираат земјоделските производители и нивните производи. Прашањата кои се наметнаа за време на дискусијата се однесуваа на ставот на земјоделците и земјоделските производители за интервенција во предлог законското решение.

Учесниците се согласија дека земјоделските производи кои што остануваат неоткупени, па дури и оние кои остануваат несобрани на нивите, може да бидат достоинствен оброк и да се најдат на трпезите на оние кои што им се најпотребни. Според податоците со кои располагаат, само минатата година биле фрлени 50 тони јаболка. Насоки за тоа како да се донираат вишоците на храна дава предлог законот но, на патот од нивата до трпезата има уште доста чекори. Организаторите на дискусијата сметаат дека тој пат може да се изоди само ако делуваат заедно граѓанскиот сектор и институциите. Учесството на претставници на Министерството за земјоделство,

шумарство и водостопанство и Агенцијата за храна и ветеринарство на дискусијата е уште еден знак дека тоа е можно.

„Особено ми е драго што за процесот за законско регулирање на донирањето на вишокот на храна ја имаме и поддршката од институциите, што уште повеќе ни дава поттик и мотивација, на Рурална Коалиција и на Банка за храна, да ја продолжиме веќе отпочнатата соработка и да ја продлабочиме до степен на вклученост во имплементацијата на законот за што ќе треба да се изоди уште многу пат“, рече Лилјана Јоноски, извршен директор на Рурална коалиција. Таа изрази задоволство од поддршката на Цивика мобилитас на двете организации и побара поддршка од секој индивидуалец, производител или пак граѓанска организација која што ќе сака да го даде својот придонес во понатамошните активности кои што ќе ги спроведуваме на оваа тема.

Двете организации продолжуваат да бараат начини за измени на предлог законското решение кое во донациите на вишокот на храна ќе ги вклучи и земјоделските производи, кои наместо на депонија или во река, ќе завршат на трпезите на оние на кои им се најпотребни.

ВЕСТИ
**ОД ЦИВИКА
МОБИЛИТАС**

Дебата на претседателот со граѓанските организации за клучните општествени предизвици

Цивика мобилитас на 16 октомври 2020 година го организираше Националниот форум „Соработката помеѓу Претседателот и граѓанските организации“ каде главен говорник беше Претседателот Стево Пендаровски.

Националниот форум го отвори НЕ Сибил Сутер Техада, амбасадорката на Швајцарија која истакна дека со овој Форум, граѓанските организации разменуваат мислења и се стремат да ја подобрат соработката со властите. „Таквата соработка е корисна за двете страни и уште повеќе за граѓаните, значи, станува една од целите и приоритетите она оваа фаза на програмата“, рече амбасадорката Сутер.

Во своето воведно обраќање, претседателот Пендаровски истакна дека еден од најголемите општествени предизвици е поларизацијата со која се соочуваме, односно неспособноста на општеството да ги надминува тие состојби. „За жал почесто се фокусираме на она што не раздвојува отколку на она што не спојува“, рече тој. Според него, неколку работи се клучни за деполаризацијата и тоа, владеењето на правото, политичката одговорност, департизацијата на општеството и инклузивноста. „Партиската книшка и етничката припадност треба да престанат да бидат критериум за напредување, а инклузивноста не може да ја темелиме на нетрпеливост“, истакна Пендаровски.

Претседателот се осврна и на младите луѓе напоменувајќи дека трите критериуми кои им се клучни се: вработувањето и платата, можноста за напредување и чувството за општествена цел и мисија. Според него, тажно е што кај нас младите се нарекуваат наша иднина, а не се вклучени во креирањето на политиките и носењето на одлуките.

Претставниците на граѓанските организации дебатираа со Претседателот за корупцијата и поларизацијата, за евроинтеграциите, за прашањата на Ромите и лицата со хендикеп, правичната застапеност на жените, здравствената заштита, слободата на медиумите и справувањето со говорот на омраза и лажните вести, заштитата на животната средина, младите, руралниот и рамномерниот регионален развој.

„Сиот ум во државата треба да го собереме за да фатиме приклучок со земјите кои веќе преговараат“, рече Пендаровски и додаде дека граѓанскиот сектор, претходно, неоправдано бил третиран како непријател, како и медиумите. Тој потенцираше дека очекува поголема проактивност од страна на граѓанските организации, да не ја штедат сегашната власт и слободно да ги критикуваат.

Фестивалот на граѓанските организации во знакот на борбата со КОВИД-19

Над 80 граѓански организации го искористија саботниот сончев ден и ги претставија своите здруженија пред граѓаните во Градскиот парк околу Школка како дел од Фестивалот на Цивика мобилитас, „Ден на граѓанските организации“. Оваа година фестивалот се одржуваше во услови на пандемија, а истовремено ги славеше успехите и одговорот кој го дадоа организациите во справувањето со истата. Како што напомена амбасадорката на Швајцарија, Н.Е. Сибил Сутер Тејада, овој ден и Фестивалот на Цивика мобилитас е пример за тоа како и покрај рекордните 86 организации на граѓанското општество е возможно да се почитуваат мерките за безбедност додека се прикажува работата и активностите на организациите на граѓанското општество.

Програмата, како и секоја претходна година, ја сочинуваа бројни и разнолични активности. Организациите им го свртеа вниманието на минувачите преку квизови, игри, работилници, изложби, драмски изведби и видео проекции. Граѓаните имаа можност да се информираат за тоа како да станат поодговорни при употребата на природните ресурси, како да станат донатори и да придонесат во своите локални заедници, каде да бараат повеќе информации за различните облици на трговијата со луѓе, кој може да им даде бесплатни правни совети, со кого да разговараат за менталното здравје и да се тестираат за ХИВ и веднаш да ги добијат резултатите.

Оваа година главен покровител на Фестивалот беше сопругата на Претседателот, Елизабета Ѓоргиевска. За време на официјалното отворање таа посочи дека овој настан и послужил да се запознае со нови организации и да се информира за многу активности со кои не била во тек. „Верувам дека ниту пандемијата на Ковид 19, ниту било што друго не смее да не поколеба и понатаму да останеме активни граѓани, да учествуваме во граѓан-

ските иницијативи, да бидеме членови на невладините организации и да волонтираме“, додаде Ѓоргиевска.

Гостинка на главната дискусија на Фестивалот беше Мила Царовска, министерка за образование. Со неа присутните дискутираа за активностите на здруженијата во поддршка на државниот одговор на КОВИД-19 кризата. „Граѓанските организации и партнерите брзо се реорганизираа со појавата на пандемијата. Целиот изминат период со граѓанските организации и инспекторатите имавме успешна координација и тоа придонесе за заштита на голем број работни места“, потенцираше Царовска за време на дискусијата.

Настрана од тоа, неминовно беше да се зборува за образовните процеси во време на пандемија, за наставниците, учениците и нивните семејства. По тој основ, министерката ги повика граѓанските организации да се вклучат во креирањето и поддршката на реформските процеси за квалитетно образование.

Оваа година Фестивалот на граѓанските организации се поклопи со Светскиот ден за борба против сиромаштијата, па неколку од хуманитарните организации имаа акции за собирање и дистрибуирање на прехранбени артикли и облека на лицата на кои им е најпотребно.

Неминовно е дека главната тема на овогодинашниот Фестивал беше справувањето со пандемијата, но истовремено и славењето на оние кои беа меѓу првите кои излегоа на терен за да помогнат, оние кои помогнаа во креирањето мерки за поуспешно надминување на пандемијата и оние кои секогаш во преден план ги имаат потребите на нивните заедници.

Доделени осум нови мали грантови за граѓанските организации

Комисијата за избор на грантови ги оцени концептите кои организациите ги поднесоа во петтиот круг од повикот за мали грантови на Цивика мобилитас (ЦМ-МАК-02).

Избраните осум грантисти ќе работат на подобрување на условите и правата на работниците, создавање пристојни работни места за младите, ќе ја подигнат свеста за секојдневните предизвици на лицата со оштетен вид, како и свеста кај руралното население за зелената економија и потребата од заштита на животната средина, а исто така ќе го испитуваат присуството на тешки метали и други примеси во водата на Каменичка Река. Покрај тоа, тие ќе споделуваат важни информации и анализи за состојбите во доброволните противпожарни друштва во земјава, ќе го олеснат образовниот процес кај децата од руралните средини и нивната интеракција со децата од урбаните средини, а исто така ќе ги зајакнат вредностите на меѓуетничкиот живот во Охрид преку најмладите.

Добитници на мал грант се следните организации:

- » Еколошко друштво Здравец 2002 со проектот „Мониторинг на Каменичка Река“;
- » Доброволно противпожарно друштво Свети Николе со проектот „Доброволните противпожарни друштва, активни општествени чинители!“;
- » Здружение за мултикултурна интеграција ИН-КЛУЗИЈА, Охрид со проектот „Низ една призма – сите сме исти“;
- » Здружение за развој на образование, култура, наука, спорт и туризам во руралните средини НОВА СВЕЗДА-Турско здружение Долно Количани Студеничани со проектот „Да не ги заборавиме децата од руралните средини“;
- » Здружение на производители на градинарски и цвеќарски видови „Хорти Еко“, Струмица со проектот „Од земјоделски отпад до ‘црно злато‘“;
- » Здружение за социјални и културни активности Центар за креативни комуникации Скопје со проектот „Специјален и единствен проект во Македонија наменет за слепи и лица со оштетен вид“;
- » Центар за интеграција на млади „Младински сон“ Струга со проектот „Заштита на работните права“;
- » Здружение за унапредување и заштита на правата на работниците Достоинствен Работник со проектот „Унапредување и одржување правични и продуктивни работни средини за развој на локалната заедница“.

Акциите на новите грантисти ќе се однесуваат на животната средина и природните ресурси; деца, млади и студенти; информации, комуникации и медиуми; човекови права; како и вработување.

Поддржаните организации доаѓаат од Македонска Каменица, Свети Николе, Охрид, Струга, Прилеп, Скопје, Долно Количани и Струмица.

Вкупниот буџет на поддржаните акции во овој квартал изнесува 2.495.529 денари.

Повикот за аплицирање за мали грантови останува отворен до 30 јуни 2022 г. Концептите може да бидат доставени во кое било време до овој датум. Комисијата за избор на малите грантови ќе носи одлуки на квартално ниво.

ГРАЃАНИТЕ ЗА ПРОМЕНА

Главен и одговорен уредник: Гонце Јаковлеска

Уредник: Александра Сиљановска

Адреса на редакцијата: ул. Никола Парапунов бр. 41а, поштенски фах
55, 1060 Скопје

Телефон: ++ 389 (0)2 3065 381

Е-маил: helpdesk@civicamobilitas.mk

„Граѓаните за промена“ го издава програмата Цивика мобилитас финансиранска поддржана од Швајцарската агенција за развој и соработка (SDC), а спроведувана од НИРАС од Данска, Македонскиот центар за меѓународна соработка (МЦМС) и ФЦГ од Шведска

Прилозите објавени во ова списание ги изразуваат погледите на авторите и/или организациите кои придонесуваат кон списанието, но не оние на Амбасадата на Швајцарија/Швајцарската агенција за развој и соработка или оние на организациите спроведувачи: НИРАС, МЦМС или ФЦГ.

www.civicamobilitas.mk